

Європейські вчені виступили проти зменшення фінансування науково-технічних досліджень

«Вони обрали незнання» – саме таку красномовну назву має відкритий лист колективу вчених до урядів європейських країн з вимогою змінити своє ставлення до ролі наукової та інноваційної діяльності у забезпеченні стабільності, розвитку, процвітання держави (текст листа: <http://openletter.euroscience.org/open-letter/>).

Це послання було опубліковано на спеціальному інтернет-сайті та в ряді європейських газет, журналів і вже зібрало майже 16 000 підписів науковців.

Авторами колективного листа виступили дев'ять учених з найбільших дослідницьких центрів Європи: іспансько-американський астрофізик А. Моро-Мартін, португальський соціолог Р. Маурітті, німецький фізик С. Раупах, британський біолог, фахівець у дослідженні ракових клітин Дж. Рон, італійський фізик Ф. Силос Лабіні, грецький біолог В. Трачана, французький імунолог А. Траутманн, вірусолог, експерт ВІЛ-досліджень Ж. Мірабо та ембріолог П. Лемар.

Учені висловили свою незгоду та рішучий протест проти зменшення фінансування наукових, науково-технічних досліджень і загрози закриття багатьох наукових програм через економічну кризу.

За оцінкою європейських дослідників наука, особливо фундаментальна, серйозно потерпіла від режиму жорсткої економії, введеного Європейським Союзом для виходу з кризи. Натомість учені зазначають, що підтримка наукових досліджень приносить економічні вигоди, особливо в сфері розробок та інновацій, покращує інвестиційний клімат держави.

Сьогодні лідери європейських держав зробили ставку на прикладні дослідження, які, на їх думку, здатні окупити себе у короткостроковій перспективі. Але автори відкритого листа зазначають, що такі розробки – зазвичай є результатом саме фундаментальних досліджень. Науковці переконані, що такий антикризовий захід, як економія на фундаментальних дослідженнях, абсолютно не має сенсу. Навпаки, це робить економіку держави вразливою перед майбутніми кризами й може залишити наступні покоління без інструментарію для відповіді на нові виклики. Іншими словами, якщо не займатися глобальними проблемами заздалегідь у критичний момент працювати над ними буде вже пізно.

Лісабонські угоди вимагають від членів ЄС досягти рівня фінансування науки 3 % від ВВП, але одночасно діє європейська директива, що передбачає мінімізацію числа працівників, зайнятих у державному секторі. Як наслідок,

держави ЄС скорочують бюджетне фінансування дослідницьких проєктів, розраховуючи на приватні інвестиції. Автори листа впевнені, що в цьому випадку досягти рівня фінансування 3 % ВВП неможливо.

Крім того, урізання фінансування наукової сфери завдає шкоди й кадровій структурі. Інститути та лабораторії переходять на термінові контракти. Гранти надаються лише окремим науково-дослідним інститутам, які мають стабільні практичні результати. Європейські вчені відзначають так званий «відплив мізків» – науковці виїжджають до інших країн за межі ЄС. А деякі просто змінюють професію, а це, як зазначають автори, квиток в один кінець. Усе це призводить до пошкодження наукової інфраструктури, лабораторного обладнання.

Європейські вчені обурені тим, що їх думка абсолютно не враховується та ігнорується лідерами ЄС. Відкритий лист став лише початком протесту. Наступний крок – демонстрації, на які вийшли науковці з вимогами не скорочувати фінансування та робочі місця, не перетворювати Європу в спільноту неосвічених людей. Так, у Франції провели марш Sciences en Marche – тисячі дослідників з усіх куточків країни пішки або на велосипедах попрямували до столиці. Майже одночасно в Іспанії та Італії пройшли вуличні марші вчених «За науку та культуру». Науковці вимагали не лише зупинити скорочення фінансування, але й проведення реформ.

Підписавши відкритого листа та виступивши на вуличних демонстраціях, учені сподіваються привернути увагу всіх європейців і вирішити проблеми, що існують у науковій сфері, інакше це може коштувати людству майбутнього ***(Європейські вчені виступили проти зменшення фінансування науково-технічних досліджень// Національна академія наук України (<http://www.nas.gov.ua>). – 2014. – 7.11).***